

Економічний та культурний потенціал держави

**ДІАГНОСТИКА СТАНУ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ: ЕЛЕМЕНТИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ**

Мізіна О.В.,

*к.е.н., доц. кафедри управління
і фінансово-економічної безпеки,
Донецький національний технічний університет
м. Покровськ, Україна*

Становський І.В.,

*магістрант кафедри управління
і фінансово-економічної безпеки*

Кожне підприємство в сучасних умовах постійно зіштовхується з факторами, що впливають на його економічну безпеку. Особливо це стосується України, яка перебуває в умовах інфляції та політичної нестабільності.

Науковці досить різнопланово трактують поняття економічної безпеки. Деякі вчені розглядають його як стан, за якого досягається розвиток економіки та підвищується майновий захист підприємств, інші - як заходи, впроваджені самим підприємством для досягнення такого стану. Доцільно розглядати поняття економічної безпеки, як захист головних інтересів підприємства від реальних і потенційних економічно небезпечних загроз.

Окремі науковці, такі як Коваленко О.В. та Лисенко Л.В. надали змістовну назву підходам, що показано на рис. 1 [1]. Але всі вони згодні з твердженням, що фінансова складова є найголовнішою в системі економічної безпеки, тобто мова повинна йти про поняття фінансово-економічної безпеки.

У понятті «фінансова безпека підприємства» виділяють складові, що наведені на рис. 2.

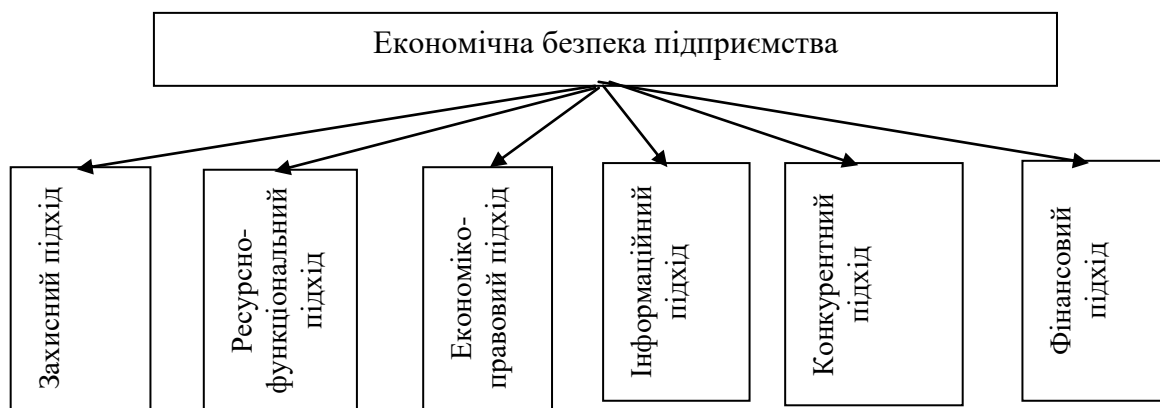

Рисунок 1 – Підходи до економічної безпеки підприємства

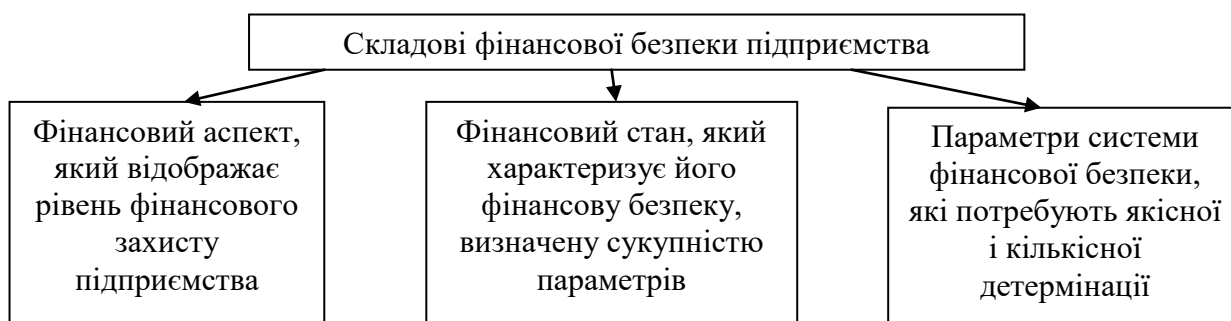

Рисунок 2 - Складові фінансової безпеки підприємства [2]

Головні інструменти, які забезпечують фінансово-економічну безпеку підприємства в умовах сьогодення є ґрунтовний фінансовий аналіз і менеджмент, планування та прогнозування, бюджетування. Тому будь-яку методику оцінки фінансового стану підприємства фактично можна вважати такою, яка присвячена проблематиці прогнозування фінансової неспроможності та діагностики фінансово-економічної безпеки (див. табл. 1) Але, при цьому суттєвим недоліком традиційних вітчизняних методик є те, що вони не передбачають використання в аналітичних цілях показників, які характеризують фінансову потужність підприємства. Ідеться про індикатори, що розраховуються з використанням інформації, яка міститься у звіті про рух грошових коштів, зокрема показники чистого грошового потоку.

Таблиця 1 – Типові методики аналізу фінансового стану та ймовірності банкрутства

№	Назва методики	Установа, що видала
1	Методичні рекомендації з аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій	Державна фіскальна служба України
2	Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації	Міністерство фінансів України та Фонд державного майна
3	Методика оцінки кредитоспроможності позичальника	Ощадбанк
4	Методичні рекомендації щодо проведення аналізу фінансового стану підприємства-боржника при отриманні відстрочок (розстрочок)	Державна фіскальна служба України
5	Методика оцінки фінансового стану та визначення класу позичальника – юридичної особи	Промінвестбанк України
6	Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства	Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України
7	Методика оцінки кредитоспроможності позичальника	Укрексімбанк
8	Положення про порядок формування і використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями	Національний банк України

З метою підвищення вірогідності висновків за фінансовим аналізом, доцільно використовувати багатофакторну дискримінанту (економетричну) модель з її щорічним коригуванням. Така модель повинна враховувати найважливіші складові фінансового стану (ліквідність, прибутковість, оборотність, структуру майна та капіталу тощо) та інформацію про фінансову потужність підприємства, тому в дискримінантну функцію слід включати індикатори, які репрезентують відповідну групу показників.

Крім того, для обґрунтованих висновків важливе значення мають функціональні компоненти інформаційно-аналітичного забезпечення (рис. 3), серед яких особливе місце займає інформаційний компонент.

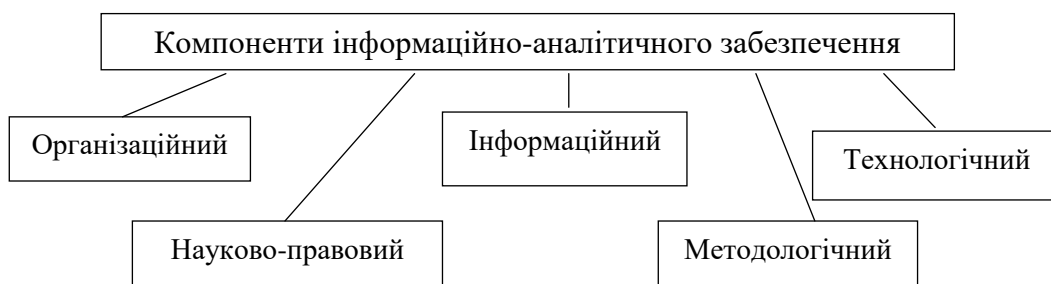

Рисунок 3 – Функціональні компоненти інформаційно-аналітичного забезпечення фінансов-економічної безпеки підприємства

Суттєвий вплив на забезпечення якості управлінських рішень мають способи і методи обробки інформації. Одним з них може бути метод обробки інформації, заснований на проведенні опитування групи експертів щодо впливу зовнішніх факторів (особливо коли не має можливості оцінити кількісні параметри) з подальшим аналізом. Опитування слід використовувати щодо наступних факторів (за аналогією з PEST-аналізом): економічні, політичні, техніко-технологічні і соціальні. В подальшому результати оцінки експертів за ряд періодів в динаміці можна проаналізувати, застосовуючи відповідні графіки. Приклад одного з них наведено на рис.4

Рисунок 4 – Вплив факторів на фінансово-економічну безпеку аналізованого підприємства в 2016 – 2018 рр.

Література

1. Коваленко О. В., Лисенко Л. В. Підходи до визначення поняття економічної безпеки підприємства. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_7_028.pdf (дата звернення 19.10.2019).

2. Орлик О.В. Механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства та його основні складові. URL: <http://fkd.org.ua/article/viewFile/57391/537533> (дата звернення 22.10.2019).